

ת"פ 3029/05/19 - מדינת ישראל נגד אסעיד ח'טיב

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 3029-05-19 מדינת ישראל נ' שלבאיה ואח'

לפני כבוד השופט עלאא מסארווה
המאשימה מדינת ישראל
ע"י הגברת רעות בלום
נגד
הנאשמים אסעיד ח'טיב
ע"י ב"כ עו"ד אמיר מורשתי

גזר דין מתוקן לנאשם 2

(גזר הדין מתוקן בהתאם להחלטתי מיום 15.6.22)

הנאשם הורשע על בסיס הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן ובמסגרת הסכמה דיונית, בעבירה של **גרימת מוות ברשלנות** לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן - "**החוק**").

בהתאם לעובדות, במועדים הרלוונטיים ביצעה חברת "שמי אשקלונית" עבודות בנייה במסגרת פרויקט בניין המגורים ברחוב קהילת ורשה 31 בתל אביב, ושימשה כ"מבצעת בניה" באתר. באותה עת, נאשם 1 שימש כמנהל עבודה באתר, נאשם 2 (להלן: **הנאשם**) שימש כאתר וכעניבן מוסמך והמנוח הועסקת על-ידי המבצעת בעבודות טפסנות באתר.

בתאריך **29.10.17** בשעה 12:00 לערך, ביקשו עובדים מהנאשם לפנות ממפלס 2 באתר הבנייה, פסולת בניין שהוכנסה לתוך שק ענק (בלה). הנאשם, קשר את ארבע רצועות הבלה למענב השרשרת בעגורן הצריח באתר, בעוד שנאשם 1 לא נכח במקום. לאחר מכן, אותה הנאשם לעגורנאי, להרים את הבלה ולפנות אותה. כאשר הניף העגורנאי את הבלה, נקרעו רצועותיה, נשמטה מהעגורן ונפלה לעבר המנוח. הבלה פגעה בראשו ובגופו וגרמה למותו.

בהתאם להסכמת הצדדים, עניינו של הנאשם הופנה לשירות המבחן לצורך בחינת האפשרות לביטול ההרשעה. התביעה הצהירה מראש כי עמדתה להותרת ההרשעה על כנה ולעונש של מאסר בעבודות שירות, פיצוי וקנס, וההגנה חופשית בטיעוניה.

תסקירי שירות המבחן

מתסקיר שירות המבחן מיום **31.12.21**, עולה כי הנאשם בן 48, תושב יפיע, נשוי ואב 2 ילדים. עובד כאתר בשינוע מטענים בחברת "א.מ. יעדים להנדסה".

שירות המבחן ציין כי הנאשם שלל שימוש בחמורים פסיכו-אקטיביים במהלך חייו. עוד מציין כי לחובתו של הנאשם אין הרשעות קודמות.

בהתייחסות הנאשם לאירוע, התקשה לקחת אחריות מלאה ונטה להשליך את האחריות על גורמים חיצוניים. עוד עלה מהתייחסותו כי התקשה להפנים את החומרה והנזק הקטלני שנגרם למנוח ומבצע מינימליזציה לחומרת האירוע. בנוסף, מתגלים פערים בדיווחו של הנאשם את האירוע מתוך התגוננות, תוך שימוש באמתלות שונות. הנאשם לא ביטא רצון להשתלב בהליך טיפולי כלשהו ושלל נזקקות טיפולית.

שירות המבחן מדווח כי הנאשם נעדר דפוסים אנטי-סוציאליים, ומחזיק תפיסות פרו-חברתיות. הנאשם מגלה תפקוד תקין ויצרני.

שירות המבחן ציין כי אין באפשרותו לבוא בהמלצה טיפולית או שיקומית בעניינו של הנאשם.

חוות דעת ממונה

ביום 12.4.22 הוגשה חוות דעת מטעם הממונה על עבודות שירות וממנה עלה כי הנאשם נמצא מתאים לריצוי עונש מאסר בעבודות שירות.

טענות הצדדים:

ב"כ המאשימה עתרה להשית על הנאשם 9 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, קנס ופיצוי משמעותי.

התביעה הגישה לעיוני עמדת קורבן העבירה בשם ליאנא, אלמנתו של אשרף תלתין ז"ל. אלמנתו של אשרף ביקשה שלא לבטל את הרשעתם של הנאשמים, ואף גילתה דעתה שעל האשמים במות בעלה "לשבת בכלא", שכן ניתן היה למנוע את המוות לו היו הנאשמים מקפידים על הכללים. היא הסבירה שבעלה נהרג בגיל צעיר כשהוא מותיר מאחוריו שלושה יתומים. ליאנא תיארה את הצער העמוק בו היא שרויה וחששותיה מהעתיד ומקשיי גידול הילדים בהעדר דמות אב. ליאנא תיארה את המשפחה הצעירה כמשפחה מאושרת בה תפס אשרף תפקיד חשוב והוא היה קשור לילדים שהיו קשורים אליו במידה דומה. ליאנא עמדה על הנזקים הממשיים, הקושי הכלכלי, התלות באחרים כדי להביא אוכל הביתה.

בסיכום דבריה הוסיפה ליאנא: "...והם צריכים להיענש על כך ולשבת בכלא. רק ככה אנשים יידעו להזהר בעבודה ואולי אסון קשה כמו שקרה לי ולמשפחה שלי לא יקרה לאחרים".

ב"כ הנאשם עתר למאסר לתקופה קצרה בעבודות שירות תוך שהדגיש את הפגיעה שבעונש שיוטל על הנאשם עליו.

הנאשם בדברו האחרון: הביע צער עמוק על מותו של המנוח שהיה חברו.

דין והכרעה:

מתחם העונש ההולם:

בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, יש לקבוע, בטרם קביעת העונש המתאים, (בגין כל אחד מהאירועים), מתחם עונש הולם למעשה העבירה בהתאם לעקרון ההלימה ותוך התחשבות במידת הפגיעה בערך החברתי, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

הערכים החברתיים המוגנים אשר נפגעו במקרה דנן הם קדושת החיים וחשיבות ההקפדה על כללי הבטיחות בעבודה לצורך שמירה על שלמות גופם של העובדים ושל הציבור בכללותו.

לנוכח הפער המצומצם בעתירת הצדדים, ששניהם טענו למאסר בפועל שיכול שירוצה בעבודות שירות, כאשר המחלוקת ביניהם הצטמצמה לאורך התקופה, יש לראות בהסכמה בין הצדדים כטיעון בנסגרת "טווח ענישה" מוסכם. לפי הפסיקה, גם בטיעון לעונש בגדרי טווח ענישה בית המשפט איננו פטור מדיון לפי תיקון 113 לחוק העונשין.

הענישה הנוהגת

לנוכח ריבוי מקרי תאונות העבודה הקטלניות בשנים האחרונות, תאונות שפוגעות בעיקר בשכבות מוחלשות בחברה, נכון לנקוט בגישה מחמירה בשלב העונש. גישה זו מחייבת שקילת הטלת עונשי מאסר בפועל מאחורי סורג וברית, כדי לתת ביטוי לעקרון קדושת החיים, וכדי להעניק הגנה לעובדים החשופים לסכנות.

במקרה שלפנינו, עתירת התביעה היא לעונש מאסר שיכול שירוצה בעבודות שירות. עתירה זו עולה בקנה אחד עם הענישה הנוהגת ויש בה התחשבות בשיקולים שונים, ראייתיים ואחרים.

ברע"פ 1322/20 יוסף נווה נ' מדינת ישראל (25.02.2020), נדון עניינו של מי שהורשע בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, עת שימש מנהל עבודה בחברה ופיקח עליה, הורה לאחד הפועלים בחברה לעמוד על גג מחסן המכוסה ב"לוחות אסבסט-צמנט גליים", שגובהו כ-6 מטרים, להסיר את הלוחות ולהורידם לקרקע באמצעות חבל. במהלך העבודה, דרך המנוח על גבי אחד מהלוחות, הלוח נשבר, והמנוח נפל לתוך מבנה המחסן ומצא את מותו. נקבע כי השתת עונש מאסר ממושך לנשיאה בעבודות שירות על מי שהורשע בגרימת מוות ברשלנות, אף בגין רשלנות בעבודה בענף הבנייה, אינה סוטה ממדיניות הענישה הנוהגת.

אפנה לדבריו של כבוד השופט י' אלרון:

"כעולה מסקירת הפסיקה שהובאה בגזר דינו של בית משפט השלום, השתת עונש מאסר ממושך לנשיאה בעבודות שירות על מי שהורשע בגרימת מוות ברשלנות, אף בגין רשלנות בעבודה בענף הבנייה, אינה סוטה ממדיניות הענישה הנוהגת.

יתרה מכך, במקרה דנן לא היה מנוס מלהשית על המבקש עונש המבטא את חומרת העבירה שבה הורשע ונסיבות ביצועה, ואף הוקל עימו במידה ניכרת משלא הושת עליו עונש מאסר מאחורי סורג וברית.

לא אחת נזדמן לי לעמוד על חשיבותה הרבה של ההקפדה על הוראות הבטיחות בענף הבנייה, שתכליתן למנוע פגיעה בחיי אדם. כך למשל, ציינתי ברע"פ 2327/19 אדוארדו נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה

12 (19.5.2019):

"תאונות אלה הגובות חיי אדם אינן כורח המציאות או גזרה משמים, והן ממחישות את הצורך להקפיד הקפדה יתירה על קוצו של יו"ד בכללי הבטיחות בענף הבניה אשר נועדו לשמור על שלומם וביטחונם של העובדים בענף.

ענישה הולמת ומרתיעה בשל הפרת כללי הבטיחות נחוצה לשם הגברת ההרתעה ויש בה כדי לבטא את החומרה הרבה שיש לראות באי הציות לכללי הבטיחות בענף הבניה".

למרבה הצער, המקרה דנן מצטרף לאירועים דומים ההולכים ומתרבים, ובהם משלם עובד בענף הבניה בנפשו את מחיר הזלזול בהוראות הבטיחות מצד הממונה עליו ועל ביצוע העבודה. אין להשלים עם תופעה זו ויש להיאבק בה במשנה תוקף, בין היתר, באמצעות השתת ענישה חמורה ומרתיעה במקרים המתאימים".

ברע"פ 7467/07 יעקב קוניק נ' מדינת ישראל, לא פורסם (18.10.2007), נדון מקרה מצער של מות עובד לאחר שהתחשמל למוות בעת שהעביר פיגום באתר עבודות התקנת שלט בקרבה לקו מתח גבוה. בית משפט השלום גזר עונשו של הנאשם, בין היתר, לשלושה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. ערעור הנאשם על ממצאי הכרעת הדין נדחה וכך גם הבקשה למתן רשות ערעור.

ע"פ 12107-09-18 אורן אהרן ורשבסקי נ' מדינת ישראל (6.1.19), בו נידון עניינם של מורשעים בגרימת מוות ברשלנות ובשתי עבירות של חבלה ברשלנות, כתוצאה מקריסת מבנה תאורה ברחבת הטקסים בהר הרצל, בו מצאה את מותה קצינת צה"ל ושני חיילים נוספים נפגעו ונגרמו להם חבלות קשות. הנאשם (ורשבסקי) שימש כמהנדס תכנון מטעם החברה שהקימה את המבנה, ובנוסף, שימש כמהנדס מטעמו של יועץ הבטיחות של הטכס. רשלנותו התבטאה בכך שלא פעל לתכנן את המבנה שקרס ולא פעל כפי שמהנדס סביר היה פועל בנסיבות העניין. בית משפט השלום הטיל עליו צו של"צ, אך בית המשפט המחוזי החמיר את עונשו לתשעה חודשי מאסר. בפסק הדין ציין בית המשפט המחוזי כי אלמלא מצבו הרפואי הקשה, היה העונש חמור יותר.

ע"פ 64133-06-17 זהר ישעיהו נסים משה נ' מדינת ישראל (28.11.18), בו הורשע הנאשם, שהיה מבצע הבניה באתר בנייה, בעבירה של גרימת מותו ברשלנות של עובד ניקיון שעבד באתר הבניה. הנאשם התרשל בכך שלא דאג שעבודות הבניה תבוצענה בפיקוח מנהל עבודה; אפשר עבודה לא בטוחה באזור הפיר, ללא גידור וללא סימון אזור הפיר בשלטי אזהרה; לא הדריך את העובדים ולא דאג שהעבודות תתבצענה לפי תקנות הבטיחות. הנאשם נידון לשלושה חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות.

ע"פ (חיפה) 33/08 שוקרון יוסף נ' מדינת ישראל, לא פורסם (6.11.2008), במקרה זה נהרג המנוח במהלך עבודתו באתר בניה. על הנאשמים הוטלו עונשי מאסר בפועל לתקופות של חודש וחודשיים אשר ירוצו בעבודות שירות.

במקרה זה הוגש ערעור על עצם ההרשעה וזה נדחה.

ע"פ (חיפה) 3382/03 אלי בן דוד כהן נ' מדינת ישראל, לא פורסם (28.4.2004), במקרה זה נהרג המנוח בשעה שנפל אל מותו תוך כדי עבודתו באתר בניה. על המערער הוטל עונש מאסר לתקופה של 4 חודשים אשר ירוצה בעבודות שירות. בית המשפט המחוזי הדן בערעור המערער על חומרת העונש דחה הערעור בקובעו כי מדובר בעונש מתון ומתחשב בשיקולים האינדיבידואליים שהעלתה ההגנה.

ת"פ (שלום רח') 35202-10-16 פרקליטות מחוז מרכז נ' אורן זרנג (04.06.2019), לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של גרם מוות ברשלנות, לפי סעיף 304 לחוק העונשין, ובעבירה של גרם חבלה ברשלנות, לפי סעיף 341 לחוק העונשין. הנאשם הורשע מכוח אחריותו כמהנדס קונסטרוקציה שסיפק אישור על בטיחות מכלול מתקני התאורה, לרבות המתקן המרכזי שקרס. בהתאמת מדיניות הפסיקה לנסיבות ביצוע העבירות במקרה הנדון, מתחם העונש ההולם נע בין מאסר לתקופה של 6 חודשים שיכול ויבוצע בדרך של עבודות שירות לבין מאסר לתקופה של 14 חודשים, לצד ענישה נלווית.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

בקביעת המתחם לקחתי בחשבון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה לרבות:

ראשית, הנזק העצום שנגרם כתוצאה מהעבירה. אשרף ז"ל, בחור צעיר, קיפח את חייו במהלך עבודתו, כאשר, כפי שציינה זאת ליאנא אלמנתו, הקפדה על הכללים הייתה מונעת את המוות המיותר. הנזקים פורטו בדבריה העצובים של ליאנא לעיל.

שנית, חלקו של הנאשם 2 ועומק מעורבותו כאשר הוא קושר את הבלה ומשמש כאתר וכענבן מוסמך באתר. עוד חשוב לציין כי הנאשם 1, מנהל העבודה באתר, לא נכח במקום, על אף שהיה אמור היה, מכוח תפקידו, לפקח על העבודה באופן רציף. חשוב לציין כי נאשם 1 הודה בכתב אישום מתוקן בעובדות שונות, ואולם חלקו הרלוונטי של נאשם 1 ייקבע לפי נוסח כתב האישום המתוקן שלפנינו, ולא לפי כתב האישום שתוקן בסופו של דבר במסגרת הסדר הטיעון בעניינו של נאשם 1. עוד לציין כי העגורנאי, שנכלל בכתב האישום כנאשם 3, נפטר וכך הופסקו ההליכים נגדו.

מחד, לא ניתן להתעלם מחלקו של הנאשם, שהיה החוליה הקרובה למעשה, בעצם הקשירה של הבלה והאיתות לעגורנאי, ומאידך, אין להתעלם עוד מאחריותו של נאשם 1, לפי חלקו כפי שהופיע בכתב האישום המתוקן בעניינו של הנאשם 2, ואין להתעלם שנאשם 2 נותר למעשה היחיד שנותן את הדין בעוון גרימת מותו ברשלנות של המנוח.

הקשיים הראייתיים שהובילו לתיקון כתב האישום בעניינו של הנאשם 1 אינם מענייניו, שכן כתב האישום המתוקן בעניינו של הנאשם 2 הוא המסד העובדתי לגזר הדין ואין בלתו. העובדה שבשלב מאוחר הגיעה התביעה להסדר טיעון עם

הנאשם 1 במסגרתו תוקן כתב האישום וחלקו "ירד" מעבירה של גרימת מוות ברשלנות למעשה פזיזות ורשלנות, קרי ללא ייחוס אחריות לתוצאה הקטלנית, איננה משנה. חלקו של הנאשם 2 ביחס לחלקו של הנאשם 1 ייקבע לפי כתב האישום המתוקן בעניינו של הנאשם 2.

הדברים חשובים בעיניי משום שלתפיסתי בכירותו של הנאשם, במקרים מסוג זה, מהווה נסיבה לחומרה שמצדיקה החמרה בענישה ולהיפך. העובדה שהעובד הזוטר יותר נותן את הדין לבדו על האחריות לתוצאה הקטלנית, איננה צריכה להביא להחמרה עמו. האחריות גדלה עם בכירות התפקיד. בעוד שהנאשם 2 ביצע את תפקידו שלא כהלכה, יש שיאמרו שהנאשם 1, לפי כתב האישום המתוקן הנוכחי, התרשל אף יותר, משלא נכח כלל במקום, בניגוד לחובתו לעשות כן.

כאשר הפער בין הצדדים, הצטמצם למשך תקופת המאסר בעבודות שירות, יש לשיקול זה של התחלקות באחריות, משקל ממשי.

לאור כלל האמור לעיל סבורני כי מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 2 נע בין מספר חודשי מאסר שיכול שירוצו בעבודות שירות ועד ל- 18 חודשי מאסר בפועל, וזאת לצד רכיבי ענישה נלווים.

(ראו והשוו מקרה דומה: עפ"ג (מחוזי ת"א) 51901-10-17 מדינת ישראל נגד בלאל עמר ואח' לעניין ההשוואה בין אחריותו של מנהל העבודה לבין העובד הזוטר לאור פסיקת בית המשפט המחוזי בהליך קודם בעניינו של מנהל העבודה. ועוד: עפ"ג 41358-10-18 אבו סמחאן ואח' נגד מדינת ישראל).

במקרה דנן לא מצאתי נסיבות מיוחדות המצדיקות סטייה ממתחם העונש ההולם, לחומרה או לקולה.

קביעת העונש בתוך מתחם העונש ההולם:

בגזירת העונש המתאים לנאשם יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**. מדובר באירוע מצער מאוד עבור כל המעורבים, שמהלכו קיפח המנוח, חברו של הנאשם 2, את חייו במקום עבודתו. הנאשם 2 שיתף בתחושות האשמה, ובטראומה האישית שמלווה אותו מאז האירוע. מדובר בנאשם נעדר עבר פלילי. התסקיר שהוגש בעניין הנאשם איננו חיובי. על אף ששירות המבחן התרשם מאדם שתפקודו הכללי חיובי ונורמטיבי, עלו קשיים בכל הנוגע ליחסו של הנאשם לעבירה. הנאשם בדבריו לפני הסביר את עמדתו ותיקן את הרושם העולה מתסקיר שירות המבחן. דבריו מקובלים עליי.

הנאשם הודה במיוחס לו וקיבל אחריות על התנהלותו.

הפגיעה של העונש בנאשם

ברור לי שעצם הרשעתו של הנאשם בדין עלולה לפגוע בו ובעתידו התעסקותי. כפי שההגנה טענה, הנאשם קיבל תעודת מנהל עבודה והרשעתו בעבירה שקשורה בבטיחות בעבודה עלולה לפגוע בו ובעתידו (סעיף 4(א)(2) לנוהל אישור או התנגדות למינוי מנהל עבודה בבנייה). כמו כן, הטלת עונש מאסר ולו בעבודות שירות, עלול לפגוע בו ובמשפחתו. כאמור לעיל, ההגנה לא ביקשה לבטל את ההרשעה ואולם היא רואה בפגיעה של ההרשעה והעונש הצפוי לעתידו המקצועי כשיקול למיתון העונש.

כאן המקום לציין את גילו של הנאשם (48), היותו נשוי ואב לשני ילדים בני 9 ו-14, ואשר מרבית שנותיו עבד בתחום הבנייה, ומכאן עוצמת הפגיעה הצפויה.

אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר למשך 6 חודשים, אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות, בהתאם לחוות דעת הממונה מיום 12.4.22 עבודות השירות תבוצענה במסגרת מחוז צפון ותחלנה ביום 19.6.22 הנאשם יתייצב במועד זה עד השעה 8:00 בפני הממונה.

ב. 5 חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים, שלא יעבור עבירה בה הורשע.

ג. פיצוי על סך 20,000 ש"ח למשפחת המנוח אשרך תלתין אשר יופקד בקופת בית המשפט עד ליום 1.9.22. המאשימה תמציא למזכירות בית המשפט את פרטי חשבון לצורך העברת הפיצוי למשפחת המנוח בתוך 30 ימים מהיום.

ניתן יהיה לשלם את הקנס/ פיצוי/ ההוצאות כעבור שלושה ימים מיום מתן ההחלטה/ גזר הדין לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה באחת מהדרכים הבאות:

- **בכרטיס אשראי** - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il
- **מוקד שירות טלפוני בשרות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון 35592* או בטלפון 073-2055000**
- **במזומן בכל סניף של בנק הדואר** - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברי תשלום).

המזכירות וההגנה ישלחו העתק מפסק הדין לשירות המבחן/לממונה על עבודות השירות.

הכספים שהופקדו עבור הנאשם בתיק מ"י/מ"ת יועברו לצורך תשלום הקנס ו/או הפיצוי שנפסקו בגזר דין זה, וככל שתיוותר יתרה היא תושב לידי המפקיד, בכפוף לכל עיקול או למגבלה אחרת על פי דין.

זכות ערעור לבית משפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, י"ד חשוון תשפ"ג, 08 נובמבר 2022, בהעדר הצדדים.